

A P E L cu privire la tratarea prioritara a problemele legate de garantarea drepturilor omului in regiunea transnistreana

Asociația Promo-LEX saluta reluarea lucrărilor Conferinței permanente pe probleme politice in procesul de reglementare transnistreana (formatul de negocieri "5+2")[\[1\]](#) și se adreseaza participanților cu urmatorul mesaj:

Asociația Promo-LEX își exprimă convingerea că anume discuțiile și negocierile politice reprezintă cel mai eficient instrument de identificare a soluțiilor privind rezolvarea conflictului transnistrean.

Promovarea și apărarea drepturilor omului sunt elemente fundamentale, necesare pentru dezvoltarea unei societăți moderne, bazate pe demnitatea și respectul față de toate ființele umane. In acest context, reiterăm faptul că in regiunea transnistreana există numeroase probleme legate de monitorizarea și respectarea drepturilor omului,[\[2\]](#) in special lipsa oricăror instrumente de eficiente de monitorizare și apărare a drepturilor sociale, politice, culturale și economice.

Convingerea Asociației Promo-LEX rămâne una bazată pe normele dreptului internațional, a principiilor privind obligația de a promova și respecta demnitatea umană, libertatea, democrația, egalitatea și condițiile statului de drept. Totodată, deoarece drepturile omului au fost declarate drept norme juridice universale aplicabile[\[3\]](#), Promo-LEX își exprimă din nou convingerea și se adreseaza in mod repetat participanților din

cadrul Formatului 5+2 să inițieze un proces de identificare a unor instrumente ad-hoc și temporare, care ar permite atât monitorizarea situației privind drepturile și libertățile fundamentale cât apărarea lor într-un mod transparent, corect și eficient. Acest proces trebuie să includă invitarea și participarea unui cerc larg de experți și actori relevanți, inclusiv din partea organizațiilor neguvernamentale locale, naționale și internaționale.

Asociația Promo-LEX solicită aplicarea uniformă a principiilor răspunderii juridice pentru a responsabiliza persoanele care dețin controlul asupra unui teritoriu sau care abuzează ori încalcă drepturile fundamentale ale omului. Amintim în acest sens despre faptul că orice administrație, fie această de jure ori de facto, are obligația de a respecta drepturile și libertățile fundamentale, recunoscute internațional și este responsabilă pentru încălcarea acestora.

Asociația Promo-LEX se arată îngrijorată de ignorarea problemelor și de evoluția situației drepturilor omului în regiunea transnistreană, de lipsa oricărui interes privind mediul în care se dezvoltă și activează societatea civilă, apărătorii drepturilor omului și libertatea presei în acest spațiu. În legătură cu aceste îngrijorări, Asociația a adresat anterior numeroase apeluri autorităților constituționale și organizațiilor internaționale relevante, recent fiind expediate rapoarte către Consiliul pentru Drepturile Omului al ONU în cadrul Evaluării Periodice Universale (EPU), în care au fost formulate recomandări pe diverse domenii care necesită abordare imediată[4].

Asociația consideră prioritară necesitatea identificării în cadrul procesului de negocieri a unor soluții pentru crearea unor mecanisme și instrumente legale și credibile, care ar garanta monitorizarea, promovarea și apărarea drepturilor și a libertăților fundamentale ale omului în regiunea transnistreană a R.Moldova.

În acest sens, cu ocazia reluării procesului de negocieri, Asociația Promo-LEX solicită Republicii Moldova, OSCE, Ucrainei, Federației Ruse, Uniunii Europene și Statelor Unite, (participanți 5+2) să inițieze în cel mai scurt timp proceduri pentru crearea unor mecanisme legale și credibile pentru locuitorii regiunii transnistrene. Acestea, ar servi drept instrumente practice pentru populația regiunii în vederea protejării și apărării drepturilor lor fundamentale și constituționale.

Promo-LEX consideră că aspectele ce țin de drepturile omului sunt elemente de bază care vor ajuta pozitiv și eficient procesul de identificare a soluțiilor pentru rezolvarea pașnică și politică a problemei transnistrene. Ignorarea acestor aspecte, procesul de negocieri va rămâne unul formal, ineficient și fără rezultate, așa cum a fost de la bun început.

Chișinău,
2 iunie 2016

Pentru mai multe detalii, contactați: Alexandru POSTICA,
Director de Program, Tel: (22) 450024, e-mail:
info@promolex.md

---

[1]

<http://www.gov.md/ro/content/viceprim-ministrul-gheorghe-balan-va-conduce-delegatia-republicii-moldova-la-lucrarile>

[2]

https://promolex.md/upload/publications/ro/doc_1456848315.pdf

[3]

<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-11855-2012-INIT/ro/pdf>

[4]

<https://promolex.md/index.php?module=press&cat=0&&item=2010>

Sistemul educațional în regiunea transnistreană

Sistemul educațional în regiunea transnistreană

copii 0-18 ani

2014

75 823

2015

73 849

Învățământul preșcolar

Învățământul general

21 248

studiază în limba rusă

92

studiază în limba ucraineană

1759

studiază în limba română (grafie chirilică)*

40 033

studiază în limba rusă

533

studiază în limba ucraineană

4 086

studiază în limba română (grafie chirilică)*

Asigurarea instituțiilor de învățământ cu manuale școlare

Școlile cu predare în limba rusă

105%

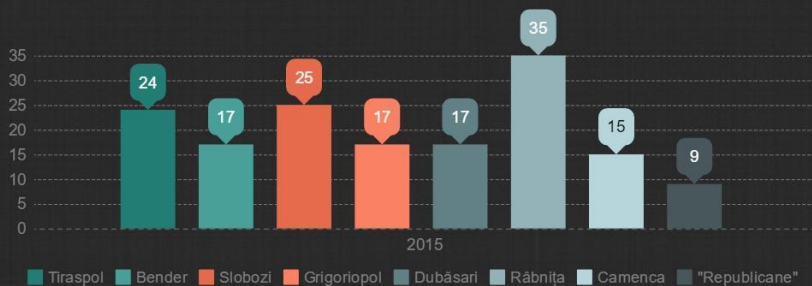
Școlile cu predare în limba ucraineană

43%

Școlile cu predare în limba română în baza grafiei chirilice*

37%

Numărul instituțiilor de învățământ distribuite pe raioane

* În regiunea transnistreană a Republicii Moldova limba română este folosită exclusiv în baza alfabetului chirilic.

Societatea civilă este îngrijorată față de acțiunile Procurorului General întreprinse în privința unui judecător

Societatea civilă își exprimă îngrijorarea față de pornirea urmăririi penale împotriva judecătoarei Domnica MANOLE, solicitată de Procurorul General, pe motiv că aceasta „a pronunțat cu bună-știință o hotărâre contrară legii” atunci când a anulat hotărârea Comisiei Electorale Centrale (CEC) privind refuzul în organizarea referendumului.

La 14 aprilie 2016, la cererea unui grup de inițiativă pentru organizarea referendumului de modificare a Constituției, judecătoarea Curții de Apel Chișinău, Domnica MANOLE a anulat decizia CEC din 30 martie 2016 privind refuzul în organizarea referendumului. Judecătorul a obligat CEC să adopte o hotărâre cu privire la inițierea referendumului pentru revizuirea Constituției Republicii Moldova. Judecătorul a constatat că grupul de inițiativă a colectat numărul necesar de semnături prevăzut de art. 141 din Constituție (200,000 de semnături, inclusiv câte 20,000 din cel puțin jumătate de unitățile administrative existente în anul 2000).

Hotărârea Curții de Apel a fost însă contestată de CEC la Curtea Supremă de Justiție (CSJ), iar CSJ a constatat că hotărârea CEC este legală, a casat hotărârea Curții de Apel Chișinău și a respins cererea de chemare în judecată a grupului de inițiativă.

Ulterior, Procurorul General interimar a expediat Consiliului Superior al Magistraturii o sesizare prin care cere acordul cu privire la pornirea urmăririi penale și pedepsirea judecătorului Domnica Manole. În sesizare sa, Procurorul interimar susține că magistrata ar fi pronunțat cu bună știință o hotărâre contrară legii utilizând argumentele completului Curții Supreme de Justiție, printre care adoptarea unei hotărâri ilegale, interpretarea eronată a normelor legale, aplicarea unei legi care nu urma a fi aplicată dat fiind abrogarea acesteia și depășirea limitelor împuternicirilor.

Societatea civilă consideră sesizarea Procurorului General interimar ca fiind una tendențioasă și periculoasă pentru tot sistemul judecătoresc pentru că ea nu se referă deloc la adoptarea hotărârii în cauză de către judecătorul Manole cunoscând că ea este ilegală, un element fără de care nu poate fi pornită o urmărire penală. Această sesizare poate fi catalogată drept o intimidare a judecătorei care a anulat un act administrativ.

Conform standardelor internaționale, judecătorul nu poate fi supus răspunderii penale pentru modul de interpretare a legii, apreciere a faptelor sau evaluarea probelor, cu excepția cazurilor de rea-credință. În plus, judecătorii nu trebuie să fie responsabili personal în cazul în care decizia lor este infirmată sau modificată într-o cale de atac.

În cazul de față, este vorba despre interpretări diferite date normelor constituționale de instanța de fond și CSJ, care se datorează în mare parte caracterului confuz al art. 141 din Constituție. Art. 141 alin. (1) lit. a) din Constituție nu indică clar numărul unităților administrativ-teritoriale. Prin aplicarea acestei norme numărului actual de raioane, reiese că a doua frază din același alineat solicită un număr aproximativ dublu de semnături comparativ cu prima frază. Această carență nu a fost clarificată pe parcursul a mai multor ani, deși a fost stabilită de Curtea Constituțională în Decizia nr.10 din

18 iulie 2008 și discutată pe larg în societate. CEC a interpretat norma ca solicitând câte 20,000 de semnături din 18 raioane. Judecătorul Manole a calificat interpretarea respectivă ca una abuzivă. Colegiul CSJ a interpretat cerințele Constituției în mod similar CEC. Se pare că dna Manole s-a bazat pe Codul de procedură civilă, conform căreia apărarea judiciară nu poate fi refuzată din cauza neclarității legii.

Este vorba de o interpretare diferită a legii dată de două instanțe de judecată unei norme constituționale, fapt întâlnit frecvent într-o societate democratică. Nu există nici norme clare și nici o practică judiciară clară cu privire la interpretarea art. 141 alin. (1) lit. a) din Constituție. Chiar dacă decizia CSJ este irevocabilă, ea nu este suficient de convingătoare, or sugerează că pentru inițierea referendumului republican este nevoie de cel puțin 360,000 de semnături chiar dacă Constituția operează cu cifra de 200,000.

În acest caz, aspectele individuale de asemenea sunt importante. Pe de altă parte, subiectul sesizării este unul politizat, ceea ce ridică semne de întrebare cu privire la scopul sesizării. Pe de altă parte, judecătorul vizat în sesizare este o persoană notorie din sistemul judecătoresc care a vorbit public în repetate rânduri despre probleme sistemice din sistemul judiciar, în special cu privire la promovarea judecătorilor și a unor inițiative periculoase pentru independența judecătorilor. Ea este și membră a Colegiului Disciplinar, participând în ultimul an în mai multe cauze sensibile în cadrul cărora le-au fost aplicate sancțiuni disciplinare, inclusiv unor judecători de la CSJ. De asemenea, sesizarea vine în contextul concursului pentru ocuparea unei funcții vacante la CSJ, la care participă și judecătorul vizat.

Având în vedere cele menționate mai sus, semnatarii prezentului apel, solicită:

▪ Procurorului General interimar:

- a. Explicarea acuzațiilor aduse judecătorei Domnica Manole pentru pornirea urmăririi penale,
- b. Publicarea sesizării, dat fiind rezonanța și potențialul impact asupra sistemului judiciar.

▪ Consiliului Superior al Magistraturii:

- a. Examinarea sesizării Procurorului General interimar în ședință publică,
- b. Examinarea minuțioasă a tuturor aspectelor cauzei și argumentarea convingătoare a hotărârii adoptate.

Textul integral al apelului este disponibil [aici](#).

Organizațiile semnatare ale apelului:

1. Ambasada Drepturilor Omului,
  2. Asociația „Promo-LEX”,
  3. Asociația Femeilor Profesioniște și de Afaceri,
  4. Asociația pentru Democrație Participativă (ADEPT),
  5. Asociația pentru Guvernare Eficientă și Responsabilă (AGER),
  6. Asociația Presei Independente (API),
  7. Centrul de Investigații Journalistice,
  8. Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM),
  9. Centrul pentru Journalism Independent (CJI),
  10. Institutul de Politici Publice (IPP),
  11. Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale „Viitorul” (IDIS „Viitorul”),
  12. Transparency International Moldova (TI-Moldova).
-

Acces interzis pentru romi la o piscină, Consiliul pentru egalitate a constatat discriminarea

Unui grup de romi le-a fost interzis accesul la o piscină, în orașul Drochia, Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității a constatat discriminarea.

În vara anului 2015, Ion Bucur, Romeo Bucur și Roman Cebotari, împreună cu alți prieteni au decis să viziteze o piscină. Deoarece cunoșteau despre cazurile anterioare de interdicție a accesului pentru etnicii romi, Ion Bucur a telefonat la local și a făcut o rezervare. Cu toate acestea, în momentul în care au ajuns la piscină administrația le-a comunicat că nu le permite accesul și a indicat la un afiș pe care scria “Ne rezervăm dreptul de a ne alege clienții”. La solicitarea unei explicații li s-a comunicat de către administrație că romii fac “râs și bardac” și că “voi (romii) sunteți toți tot una”. Petiționarii menționează că astfel de cazuri de discriminare sunt comise sistematic de către reprezentanții localului în raport cu persoanele de etnie romă.

În noiembrie 2015, petiționarii au înregistrat o plângere la Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității (CPEDAE), unde au invocat discriminare în acces la serviciile disponibile publicului pe criteriu de origine etnică – rom.

La 09 februarie 2016, CPEDAE a constatat faptul discriminării în cazul petiționarilor Ion Bucur, Romeo Bucur și Roman Cebotari pe criteriu de etnie, conform Art. 1, 2 coroborat cu art. 8 lit f) din [Legea nr. 121](#) privind asigurarea egalității.

Astfel potrivit deciziei Consiliului pentru egalitate reclamantul urmează să întreprindă toate măsurile necesare pentru a evita în viitor situații similare și va elabora un set de reguli clare și bine definite privind accesul în local și se va asigura că sunt aduse la cunoștință potențialilor clienți.

Potrivit avocatului Promo-LEX Vadim Vieru: *“Persoanele de etnie romă continuă să fie discriminate sistematic datorită mai multor prejudecăți ce persistă în societate. Acest lucru este confirmat și de cel mai recent sondaj de opinie realizat în anul 2015 de către Consiliu pentru egalitate în colaborare cu Oficiul Înaltului Comisar ONU pentru Drepturile Omului. Potrivit sondajului persoanele de etnie romă reprezintă una din cele mai discriminate categorii sociale, alături de persoanele cu dizabilități, persoanele infectate cu HIV/SIDA și persoanele LGBT. Decizia Consiliului pronunțată în cauza Bucur și alții demonstrează că aceștia au fost discriminați anume în baza unor prejudecăți și stereotipuri. Aceste stereotipuri nu trebuie admise sub nici o formă în relațiile agenților economici cu clienții săi, indiferent de categoria socială din care fac parte”.*

Asistența juridică a fost acordată de către Asociația Promo-LEX în cadrul Proiectului „Consolidarea capacităților societății civile din Moldova, inclusiv regiunea Transnistreană, în combaterea discriminării prin intermediul acțiunilor de advocacy”, proiect implementat de The Equal Rights Trust și Asociația Promo-LEX și finanțat de Uniunea Europeană și co-finanțat de Fundația Soros-Moldova.

Pentru mai multe detalii, contactați: Carolina Bondarciuc, Ofițer de presă Promo-LEX: GSM 069637849, Tel/Fax (+373 22) 450024, e-mail: pr@promolex.md

---

APELUL organizațiilor societății civile referitor la necesitatea asigurării transparenței procesului de verificare a titularilor și candidaților la funcții publice

Organizațiile semnatare se arată îngrijorate cu privire la secretizarea informației despre candidații la funcții publice în conformitate cu prevederile Legii nr. 271 din 18 decembrie 2008 „privind verificarea titularilor și candidaților la funcțiile publice”.

În anul 2014, în urma semnării Acordului de Asociere, Republica Moldova și-a asumat responsabilitatea pentru realizarea reformelor necesare în vederea apropierii Republicii Moldova de standardele europene. Astfel, conform prevederilor Planului de Acțiuni RM-UE 2014-2016, pct. 16 (titlul III) privind prevenirea și combaterea criminalității organizate, a corupției și a altor activități ilegale, integritatea funcționarilor publici, combaterea corupției, precum și implementarea standardelor etice și de conduită anticorupție ar fi trebuit să devină unul dintre principalii piloni de reformare al sistemului administrativ. În lipsa unor astfel de reforme, asupra sistemului planează în continuare suspiciuni de corupție.

În acest condiții, organizațiile semnatare reamintesc faptul

că, conform Legii nr. 271 din 18 decembrie 2008 toți titularii și candidații la funcții de "demnitate publică" sau "publice de conducere" trebuie să fie verificați de Serviciul de Informații și Securitate cu scopul prevenirii și combaterii corupției în autoritățile publice, prevenirii ocupării funcțiilor publice de către persoane care prezintă o amenințare pentru interesele securității naționale, determinării gradului de îndeplinire de către titulari și candidați a cerințelor de încadrare și a gradului de respectare a restricțiilor stabilite de lege, prevenirii, identificării și excluderii factorilor de risc, stabilirii autenticității informațiilor comunicate de titularii și de candidații la funcții publice în documentele depuse pentru ocuparea lor, realizării măsurilor prevăzute de lege, orientate spre excluderea faptelor ce pot constitui o amenințare a intereselor securității naționale.

În context, menționăm că avizele SIS sunt secretizate și astfel nu sunt aduse la cunoștința publicului fiind accesibile doar pentru un cerc restrâns de persoane care au acces la secretul de stat. În acest fel, spre exemplu, în cazul alegerii judecătorilor de CSM, doar 3 din 9 membri au acces la avizele secrete ale SIS, și anume: Președintele CSJ, Procurorul General și Ministrul Justiției. În acest mod, ceilalți 6 membri supun votului candidații, neavând informații complete despre aceștia și în special avizul secret al SIS.

În același timp, în cazul numirii viitoarei componente a CEC, în conformitate cu, art. 19, alin. 3 al Codului Electoral, este prevăzut ca rezultatele verificării în baza Legii 271 trebuie să fie date publicității de autoritatea care îi confirmă în funcție pe membrii Comisiei, adică de Parlament. Menționăm, că la data de 11 aprilie 2016, Comisia Parlamentară juridică, numiri și imunități a analizat proiectul de hotărâre privind desemnarea unor membri ai Comisiei Electorale Centrale, în urma căreia a avizat pozitiv lista candidaților. Informația a fost făcută publică abia pe data de 13 aprilie

2016, iar în aceeași zi, un șir de organizații ale societății civile au publicat un apel prin care au solicitat verificarea compatibilității candidaților cu criteriile prevăzute de lege. La 14 aprilie 2016 în cadrul ședinței plenare Parlamentul a desemnat candidații pentru funcția de membru CEC, inițiind procesul de verificare în conformitate cu prevederile Legii nr. 271. În conformitate cu prevederile art. 11, alin. 1 a Legii 271, SIS trebuia să transmită avizul Parlamentului în termen de 30 zile, prelungirea termenului fiind admisă în cazul în care sunt necesare verificări suplimentare. Până la momentul emiterii apelului, subiectul privind confirmarea în funcție a viitorilor membri CEC nu a fost stabilit pe ordinea de zi a Parlamentului și nu este clar de ce avizele SIS nu sunt făcute publice de Parlament precum și cauzele extinderii termenului de verificare a candidaților. Totuși, contrar unei proceduri clare, pe ordinea de zi a Parlamentului din 26 mai 2016 este inclusă examinarea repetată a proiectului nr. 153 din 11 aprilie 2016 privind desemnarea membrilor CEC, chiar dacă aceștia au fost deja desemnați și ar fi cazul să fie examinat un nou proiect privind confirmarea în funcție la care să fie anexate avizele SIS și Comisiei juridice, numiri și imunități.

Astfel, organizațiile semnatare atrag atenția membrilor Parlamentului Republicii Moldova, precum și Serviciului de Informație și Securitate despre necesitatea transparentizării procesului de selectare a candidaților la funcții publice și asigurarea cadrului legal uniform în vederea prevenirii corupției, precum și pentru combaterea acesteia, inclusiv la nivel instituțional. Mai mult, organizațiile semnatare, pornind de la aplicarea practică a prevederilor Legii nr. 271 în privința candidaților la funcții în sistemul judecătoresc, au dubii rezonabile că avizele SIS pot fi secretizate, contrar prevederilor legale și în cazul candidaților la funcția de membru a CEC.

În concluzie, organizațiile semnatare solicită:

1. Publicarea avizelor SIS elaborate în conformitate cu prevederile Legii nr. 271 în privința candidaților la funcția de membru a Comisiei Electorale Centrale, explicarea cauzelor din care avizele nu au fost prezentate în termenul de 30 zile prevăzut de lege, precum și examinarea unor proiecte separate privind confirmarea în funcție a viitorilor membri a CEC;
2. În scopul aplicării uniforme a legislației, desecretizarea și publicarea avizelor SIS elaborate în conformitate cu prevederile Legii nr. 271 în privința tuturor candidaților și persoanelor numite în funcție după 14 aprilie 2015 (dată la care au fost publicate modificările la art. 19 al Codului Electoral) care necesită a fi verificate de către SIS în temeiul Legii nr. 271;
3. În cazul persoanelor ce nimeresc sub incidența Legii nr. 271, numite în funcție după 14 aprilie 2015 fără verificarea de SIS, să fie inițiată verificarea imediată a acestora, în temeiul legii menționate;
4. Inițierea imediată a modificării prevederilor Legii nr. 271 și altor legi în vederea asigurării obligativității publicării tuturor avizelor SIS în privința tuturor categoriilor de persoane ce sunt vizate de prezenta lege.

Organizații semnatare:

1. Asociația Promo-LEX
2. IDIS Viitorul
3. Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM)
4. Fundația Est-Europeană
5. Centrul de Resurse DIALOG-Pro
6. Transparency International Moldova
7. Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM)
8. Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE)
9. Centrul Național de Mediu
10. Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare (CPD)

11. Institutul pentru Politici Publice (IPP)
12. Centrul pentru Jurnalism Independent (CJI)
13. Coaliția Civică pentru Alegeri Libere și Corecte
14. Centrul de Reabilitare a Victimelor Torturii „Memoria”
15. Asociația Femeilor pentru Protecția Mediului și Dezvoltare Durabilă (AFPMDD)
16. Mișcarea Ecologică din Moldova
17. Uniunea organizațiilor invalizilor din Republica Moldova
18. Terra-1530
19. Fundația pentru Dezvoltare (FAM)
20. Asociația pentru Transparență și Dezvoltare Civică
21. Alianța Centrelor Comunitare de Acces la Informație și Instruire
22. Consiliul National al Tineretului din Moldova (CNTM)
23. Asociația Presei Electronice din Moldova (APEL)
24. Asociația “Always Together”
25. BIOS
26. Institutul de Dezvoltare Urbană
27. Centrul CONTACT
28. Asociația Micului Business (AMB)
29. Asociația Pilgrim-Demo
30. Asociația Femeilor Profesioniște și de Afaceri din Moldova
31. Asociația Presei Intependente
32. ADEPT
33. Alianța Anticorupție din Moldova
34. Institutul pentru Drepturile Omului din Moldova (IDOM)

Pentru informații suplimentare: Irina Corobcenco, Asistent de Program, Asociația Promo-LEX, Tel: 069388065,
E-mail: irina.corobcenco@promolex.md

Legea 121 privind asigurarea egalității e pentru toți

Chișinău, 24 mai 2016 – La 4 ani de la adoptarea Legii 121 din 25 mai 2012 privind asigurarea egalității, Asociația Promo-LEX, Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM), Coaliția

Nediscriminare, Centrul de Asistență Juridică pentru Persoane cu Dizabilități (CAJPD) și Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității au discutat despre rezultate și impactul Legii asupra societății, în cadrul unei conferințe de presă.

Legea 121 este pentru toți a fost principalul mesaj transmis de către participanții la eveniment. *“Legea protejează întreaga populație și nu un anumit grup”*, a subliniat Președintele Consiliului, Ian Feldman. Referindu-se la situația generală, acesta a menționat faptul că, 82% din populația țării consideră că în societate există discriminare, iar fiecare a treia persoană s-a confruntat cu o situație de discriminare sau a fost mator al unui astfel de caz.

“Legea 121 este o lege vie care oferă o șansă reală oamenilor să-și apere drepturile și să lupte împotriva fenomenului discriminării”, a declarat Olga Manole, coordonatoarea Programului Drepturile Omului în cadrul Promo-LEX. Totodată, au fost prezentate mai multe cazuri de discriminare, reprezentate de către avocații Promo-LEX în fața

Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității sau în instanțele de judecată, pe diverse criterii precum [dizabilitate](#), [etnie](#), [sex/gen](#), dar și un caz de [profilare rasială](#). *“Zeci de mii de oameni au nevoie de această Lege, fie că este vorba despre persoane cu dizabilități, minorități etnice, religioase sau lingvistice, sau despre femei care până în prezent întâmpină dificultăți în procesul de angajare în câmpul muncii”* a concluzionat Olga Manole.

Juristul Dumitru Russu a vorbit despre cauzele gestionate de către Coaliția Nediscriminare. Una din acestea se referă la obligarea a doi agenți comerciali, o rețea de farmacii și una de bănci, de a accesibiliza peste 500 de filiale pe întreg teritoriul al Republicii Moldova. Astfel, va fi facilitat accesul, în aceste clădiri, pentru persoanele cu dizabilități locomotorii. Într-un alt caz, Coaliția Nediscriminare a reușit să elimine practica plasării anunțurilor de angajare discriminatorii de către un ziar specializat, inclusiv și pe pagina web a acestuia.

La rândul său, Nadejda Hriprievschi, Director de programe în cadrul Centrului de Resurse Juridice din Moldova, susține că: *“Fiecare persoană rațională din această țară înțelege că discriminarea există, a existat și va exista, pentru că oamenii sunt diferiți, pentru că oamenii nu sunt suficient de educați și nu acceptă foarte ușor diversitatea. Ca să eliminăm acest fenomen, în primul rând trebuie să conștientizăm că discriminarea există și că trebuie să luptăm cu el”*.

Maxim Miftahov și Ludmila Ababii, prezenți la eveniment, au relatat despre cazurile lor care relevă discriminare pe criteriu de dizabilitate în acces la servicii publice și la angajare în câmpul muncii, fapt confirmat și de către deciziile Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității. Prin propriul exemplu, aceștia au demonstrat că Legea 121 oferă un remediu în combaterea discriminării și că persoanele cu dizabilități au

aceleași drepturi și trebuie să fie tratate în mod egal cu ceilalți membri ai societății.

De asemenea, în cadrul evenimentului, Președintele Consiliului, Ian Feldman a anunțat că este foarte importantă promovarea continuă a Legii 121 și, în acest sens, în perioada următoare, Consiliul va lansa Campania de informare **“Legea 121 este pentru toți”**. Inițial, Campania va fi desfășurată pe rețelele de socializare și va putea fi urmărită aici [#legea121epentruoți](#).

Evenimentul a fost organizat de către Asociația Promo-LEX în cadrul Proiectului „Consolidarea capacităților societății civile din Moldova, inclusiv regiunea Transnistreană, în combaterea discriminării prin intermediul acțiunilor de advocacy”, proiect implementat de The Equal Rights Trust și Asociația Promo-LEX și finanțat de Uniunea Europeană și cofinanțat de Fundația Soros-Moldova.

Pentru mai multe detalii, contactați: Carolina Bondarciuc, Ofițer de presă Promo-LEX: GSM 069637849, Tel/Fax (+373 22) 450024, e-mail: pr@promolex.md

---

Problema persoanelor intern strămutate a fost discutată în cadrul unei Conferințe Internaționale

La 19 mai 2016, Asociația Promo-LEX a participat la Conferința Internațională “Republica Moldova în contextual noii arhitecturi a securității regionale”.

Evenimentul a fost organizat de către Academia Militară “Alexandru cel Bun” și a întrunit reprezentanți ai mediului academic din Republica Moldova, România și Ucraina, dar și reprezentanți ai societății civile.

Problema persoanelor intern strămutate a fost abordată de către Eduard Scutaru, doctorand, jurist Promo-LEX, în cadrul prezentării: **Persoanele intern strămutate. Elemente de drept comparat. Ucraina – Republica Moldova.**

Cu referire la legislația națională juristul a subliniat faptul că: *“Deși R. Moldova a făcut progrese semnificative în domeniul azilului, la capitolul protecției persoanelor intern strămutate nu s-a întreprins nimic, iar cifrele oficiale cu privire la persoanele intern strămutate lipsesc[1]. Legislația Republicii Moldova, la momentul actual nu prevede nici noțiunea de persoană intern strămutată, nici careva mecanisme de protecție pentru această categorie de persoane.”*

Potrivit Principiile Directoare ale ONU privind strămutarea internă, persoanele intern strămutate sunt: „Persoanele sau grupurile de persoane care au fost forțate sau obligate să își părăsească domiciliul sau să plece de pe teritoriul de reședință, în special ca rezultat sau spre a evita efectele conflictului armat, situațiilor de violență generalizată, încălcărilor drepturilor omului sau calamităților naturale sau provocate de om, și care nu au traversat vreo frontieră de stat recunoscută internațional”.

Începând cu anul 2007, Asociația Promo-LEX s-a confruntat cu multiplele cazuri în care persoanele sunt nevoite să părăsească regiunea transnistreană ca urmare a încălcărilor grave ale drepturilor omului, amenințărilor directe la adresa securității vieții și sănătății lor în urma acțiunilor ilegale din partea structurilor de forță din regiunea transnistreană.

Începând cu 2012, Asociația Promo-LEX a atras atenția asupra lipsei unor mecanisme de protecție pentru persoanele intern strămutate.

Una din principalele recomandări se referă la adoptarea unei legi speciale, și bugetarea anticipată a unor cheltuieli necesare implementării care ar preveni o reacție tardivă și necoordonată a autorităților în caz de strămutare forțată. Costurile de prevenție sunt mult mai mici decât cele ce survin ca urmare a strămutării.

Asociația Promo-LEX a inclus problema lipsei mecanismelor de protecție pentru persoanele intern strămutate în raportul pentru Evaluarea Periodică Universală ciclul II. Puteți accesa Raportul [aici](#).

Asociația Promo-LEX

---

[1] <http://promolex.md/index.php?module=press&cat=0&item=1793>

Promo-LEX despre Evaluarea Periodică Universală

Organizațiile societății civile din Moldova s-au întrunit în cadrul unei conferințe organizate de Civil Rights Defenders

unde și-au prezenta rezultatele monitorizării și recomandările privind respectarea și promovarea drepturilor politice și civile în Moldova, pentru Evaluarea Periodică Universală (EPU). Detalii [aici](#).

“Asociația Promo-LEX și partenerii noștri nu ne oprim la această etapă de expediere a rapoartelor. Vom încerca să facem uz de toate oportunitățile și mijloacele care ni le oferă statutul consultativ special la ONU acordat Asociației în 2014, în vederea interacțiunii cu reprezentanții celorlalte State, prin oferirea acestora a unor reacții obiective vis-à-vis de situația reală a drepturilor omului în Moldova. Continuăm să sperăm că Moldova își va reafirma atașamentul față de respectarea și promovarea drepturilor omului, și va accepta recomandările formulate de către Statele membre ale ONU în cadrul sesiunii de evaluare din toamna 2016”, a declarat Nicoleta Hriplivii, avocată Promo-LEX.

Asociația Promo-LEX, în parteneriat cu organizații ale societății civile locale și internaționale, a participat la elaborarea a șapte Rapoarte pentru Evaluare Periodică Universală. Documentele sunt disponibile în limba engleză mai jos:

1. [Limitări ale dreptului de a alege și de a fi ales și ale drepturilor politice ale cetățenilor](#)
2. [Situația drepturilor omului în regiunea Transnistreană a Republicii Moldova;](#)
3. [Dezvoltarea mediului societății civile din regiunea Transnistreană;](#)
4. [Tortura și rele tratamente în Moldova: Obligațiile statului și drepturile supraviețuitorilor;](#)
5. [Promovarea egalității de gen în Moldova;](#)
6. [Violența în familie și față de femei;](#)
7. [Drepturile persoanelor cu dizabilități mintale din Republica Moldova.](#)

Amintim că Evaluare Periodică Universală este un mecanism

relativ nou al Organizației Națiunilor Unite, care funcționează din 2008. Este un mecanism unic de evaluare reciprocă, o dată la 4-5 ani, a Statelor în ceea ce privește gradul de aplicare și respectare a standardelor universal recunoscute în materie de drepturi ale omului.

Moldova a fost supusă Evaluării Universale Periodice pentru prima dată în anul 2011, acceptând spre implementare 122 de recomandări din diverse domenii, 3 dintre acestea referindu-se la regiunea Transnistreană. Următoarea evaluare va avea loc în noiembrie 2016.

Pentru mai multe detalii, contactați: Carolina Bondarciuc, Ofițer de presă Promo-LEX: GSM 060280980, Tel/Fax (+373 22) 450024, e-mail: pr@promolex.md

---

Alocații din bugetul de stat pentru partidele politice în 2016

ALOCAȚII DIN BUGETUL DE STAT PENTRU PARTIDELE POLITICE DIN RM ANUL 2016

Alocații de 39, 85 milioane lei

Partidelor de guvernare
PDM + PL **31%**

56% Partidelor de opoziție
PSRM + PLDM + PCRM

Partidelor Extra -
Parlamentare **13%**

★ Potrivit Proiectului de Lege a Bugetului de Stat pentru anul 2016, din 27 aprilie 2016

Total alocații, MDL

Partide Parlamentare:

PLDM	9909052
PDM	8985255
PSRM	6407256
PCRM	5855900
PL	3489594

Partide Extraparlamentare:

PPPN	1632576
PNL	187464
PPRM	237081
MPA	410405
PDA	68677
PSD (BE LP)	18412,5
PCNM	22504
PVE	39570
PLD	16367
PRegunilor	16367
PPR	71577
MSPR	14321
PSM	12275
PPCD	159184
PPPM	2046
PPSM	2046
PLR	792601
PAD	495312
PP	19111
PFP	155015
PPUCM	26907
PSD (BE AMUV)	366303
PRM (BE AMUV)	366314

ONG-urile specializate în domeniul drepturilor omului și-au prezentat viziunea și recomandările privind respectarea și promovarea drepturilor politice și civile în Moldova

Civil Rights Defenders și 12 organizații neguvernamentale membre ale Coaliției[1] pentru Evaluarea Periodică Universală (EPU) și-au prezentat rezultatele

monitorizării și recomandările privind respectarea și promovarea drepturilor politice și civile în Moldova, în cadrul unei conferințe de presă ținută, luni, 16 mai 2016, la Chișinău. Acțiunea face parte dintr-un șir de evenimente pe care ONG-urile le vor desfășura în acest an, în legătură cu examinarea celui de-al doilea raport periodic al Moldovei, în cadrul EPU, la Sesiunea Consiliului ONU pentru Drepturile Omului, ce va avea loc la toamnă în Geneva (Elveția). Astfel, autoritățile țării vor raporta în fața statelor membre ONU cum

au fost îndeplinite recomandările asumate de Moldova în anul 2012.

Coaliția ONG-urilor pentru EPU a fost creată de Reprezentanța Civil Rights Defenders (Suedia) în Moldova, împreună cu organizațiile partenere din domeniul drepturilor omului din Moldova, la sfârșitul anului trecut. Coaliția are drept scop evaluarea situației drepturilor politice și civile din țara noastră și elaborarea rapoartelor de alternativă (separate de Raportul Național privind EPU pe care autoritățile urmează să-l elaboreze în curând), pentru a oferi un tablou complex și obiectiv despre respectarea drepturilor omului în Moldova. În primele luni ale anului curent, ONG-urile au elaborat trei rapoarte, în care au remarcat problemele din domeniul drepturilor politice și civile, dificultățile cu care se confruntă societatea, diferite categorii de cetățeni, dar au propus și o serie de recomandări menite să rezolve problemele existente. În total, experții au identificat peste 90 de recomandări la cel puțin zece teme de interes public: apărătorii drepturilor omului, discriminare și egalitate, crime bazate pe ură, discurs de instigare la ură, reforma justiției, accesul la justiție pentru persoanele LGBT, tortura și relele tratamente, accesul la informație, libertatea de exprimare și libertatea presei.

La 24 martie 2016, rapoartele elaborate de ONG-uri au fost trimise la ONU în Geneva, fiind parte a informației ce va fi prezentată statelor membre ONU. Astfel, la Sesiunea Consiliului ONU pentru Drepturile Omului, programată la 4 noiembrie a.c., țările membre vor avea posibilitatea să înainteze autorităților Moldovei recomandări referitoare la îmbunătățirea situației drepturilor omului în următorii patru ani și jumătate.

EPU este un mecanism creat acum 10 ani, cu scopul de a evalua situația drepturilor omului din țările lumii. De asemenea, de a oferi posibilitate fiecărei țări să informeze despre

măsurile întreprinse pentru a îmbunătăți situația drepturilor omului, dar și să realizeze angajamentele asumate în acest domeniu.

Până la 25 iulie a.c. autoritățile moldovenești urmează să elaboreze un raport oficial privind realizarea celor 122 de recomandări în domeniul drepturilor omului, asumate în fața țărilor membre ale ONU, în 2012. Conform procedurilor oficiale, autoritățile urmează să consulte și să dezbată acest raport, înainte de a-l expedia la ONU, cu reprezentanți ai societății civile și ai instituțiilor naționale de apărare a drepturilor omului (în cazul Moldovei, este vorba de Instituția Ombudsmanului și Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității).

În următoarele câteva luni, Coaliția ONG-urilor pentru EPU planifică să organizeze și să desfășoare activități de lobby cu reprezentanți ai misiunilor diplomatice din Moldova și din străinătate, pentru a determina țările pe care le reprezintă, să susțină inițiativele înaintate de Coaliția din Moldova și să vină cu noi recomandări pentru autoritățile țării.

Pentru informații suplimentare: Alesia Vidruk, Manager de Program, Civil Rights Defenders, GSM 061026704.

[1] Civil Rights Defenders, Asociația „Juriștii pentru drepturile omului”, Asociația HomoDiversus, Asociația Presei Independente, Centrul de Analize și Prevenire a Corupției, Centrul pentru Jurnalism Independent, Centrul de Informare pentru Drepturile Omului, Centrul de Informare pentru Justiție „Apriori”, Centrul de Informații „GENDERDOC-M”, Coaliția Nediscriminare, Institutul pentru Drepturile Omului, Organizația Pilgrim Demo, Asociația Promo-LEX.